

Motto :

„Trebuie să fii cu toată ființa ceva ca să ai dreptul să spui că ești“.

Daniel T. Suciu

Ca și surorile ei, literară, plastică sau muzicală, critica teatrală are și ea un instrumentar distinct și specific. Ce-i drept, pentru a face critică literară, plastică sau muzicală, nimeni nu și-ar imagina măcar că poate fi luat în serios fără a dispune de condiția sine qua non a cunoștințelor de strictă specialitate, ținând de specificitatea transfigurării artistice în domeniul abordat. Cum să faci critică literară fără să știi să citești un text? Cum să faci critică plastică fără să știi să vezi un tablou? Cum să faci critică muzicală fără să știi să ascuți un lied sau o simfonie?

Dar în teatru? Poți să faci critică teatrală fără să știi mai întâi să citești un text, apoi să vezi un tablou în mișcare și, concomitent, să ascuți interpretarea partiturii unui rol, înțelegând și „muzica“ ansamblului spectral, prin excelență sincretic? Și, asta, distingând în același timp „vocea“ autorului de aceea a regizorului, a pictorului scenograf sau a maestrului de lumină ori a creatorului coloanei sonore? Poți să faci critică teatrală fără să știi teatru? S-ar părea că nu. Și totuși, în critica teatrală multă lume se mai trezește încă vorbind și, ceea ce ni se pare mai grav, se trezește și că e luată în serios.

Sigur că fiecare e liber să-și dea cu părerea, dar când „părerea“ asta ajunge să fie tipărită într-un ziar sau să angajeze autoritatea unei gazete, ar trebui să se afle și pe-acolo cineva care să-și dea cu părerea — nu oricum, ci în cunoștință de cauză —

despre competența specifică a celui care „și-a dat și el cu părerea“. Altfel...

Altfel, intrăm în Brăila tuturor posibilităților: poeți incerti dar dibaci în perfectarea transferurilor de la o trupă la alta își laudă nu numai muzele-actrițe, ci laudă și pe cei care le-au angajat și

CRONICA CRONICII TEATRALE

Ei, și ?

pe cei care le distribuie, prozatori sau dramaturgi reductibili nu îngăduie nici un cuvânt de rău despre cunoștințele lor apropiate, critici literari, pe care nimeni nu i-a văzut în teatru, se pomenesc zeloși în adulara unor autori dramatici cvasiinexistenți dar foarte influenți, băieți de mingi și de strinsură își oferă oricui serviciile, cu singura dorință de a li se inocula un punct de vedere tranșant, indiferent dacă encomiastic sau demolator, căci ei n-ar fi fost nici odată în stare de vreunul, literați care n-au excelat vreodată în păreri personale încearcă să și le descopere în legătură cu spectacole văzute întâmplător în provincie ș.a.m.d.

Ei și? veți zice dumneavoastră. Cine te punctează să-i iei în serios? Un coeficient de perisabilitate trebuie să existe în tot și în toate! Să zicem că-ți avea dreptate și că, nepierzându-ne într-atita simțul umorului, nu noi am fi cei care să nu ne dăm seama de „umorul involuntar“ al unor astfel de scrieri și de situații... critice. Dar cu cei pe care astfel de cronici îi privesc în mod direct, cu autorii dramatici, cu regi-

zorii, și, nu în ultimul rând, cu actorii, cum rămâne? Să-și dezvolte și ei simțul umorului, să nu mai creadă în cronică sau în buna-credință a cronicarului, ori să aprecieze celălalt soi de umor, vecin cu cinismul, al celor care cred că pot încredința absolut oricui „cronica teatrală“ a unui ziar sau a unei reviste? (În paranteză fie zis, n-o să-mi mai spuneți acum că duceți lipsă de exemple!)

Totuși, ca să spunem adevărul adevărat, ne-a cam deranjat „ei și?“-ul acela, pe care ați fi putut să-l „ziceți“ dumneavoastră. N-avem prea mult „ei și?“ Dacă ne tot supra-licităm simțul umorului și al relativității, nu riscăm, la un moment dat, să nu ne mai putem lua în serios nici pe noi înșine? Așa, ca într-un amestec modern al genurilor...

Critica teatrală a avut și are încă nevoie să se delimiteze profesional de parodierea ei, oricât umor involuntar ar avea aceasta din urmă. În lipsa unei competențe reale sau doar în absența — mult mai periculoasă! — a celui amărit de sentiment al conștiinței și al responsabilității profesionale, tuturor grăbitelor însăilări pseudo-critice, gudurindu-se în elogiile nemăsurate ori, dimpotrivă, spumegând în diatribe nimicioase, atunci când nu alunecă pur și simplu în „bășcălia“ bulevardieră, le va fi proprie nu analiza aplicată și la obiect, ci suficiența apodictică, eșemeritatea „obiectului“ estetic nemeritând efortul argumentării. Cum adică, nu e suficient că asta e „părerea“ lui, mai trebuie s-o și argumenteze? La urma urmei, a fost solicitat sau desemnat să scrie cronică teatrală!

— Ei și? tocmai de aceea!

MYOSOTIS